

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 16. septembra 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 108.

Gospodarski kongres v Beogradu.

Kakor vsako leto se je tudi letos ob pričetku redne izvozne sezone vršil v dneh 13. in 14. t. m. v Beogradu gospodarski kongres, ki ga je pripravila in sklicala trgovska zbornica v Beogradu. Kongres se ni pečal samo z vprašanji izvoza temveč sporedno tudi z drugimi za gospodarstvo važnimi vprašanji. Vodil ga je preizkušeni gospodarski vodnik predsednik beograjske trgovske zbornice gosp. Stanojević. — Uvodoma je pozdravil vse navzoče odlične zastopnike vlade in gospodarstva, predlagal in odposlal pozdravni brzojav Nj. Vel. kralju ter podal kratko in jedrnatoporočilo o gospodarskem položaju v sedanjih prilikah.

Iz Dravske banovine so se kongresa udeležili med drugimi podnačelnik zborničnega industrijskega odseka g. Ant. Krejči iz Ruš, zbornični tajnik g. Ivan Mohorić, zbornični konzulent g. Fran Žagar, glavni tajnik Šuklje i. dr.

Po opravljenih formalnostih je pred prehodom na dnevni red povzel besedo minister trgovine in industrije g. Juraj Demetrović, ki je v sijajnem govoru podal programatične smernice svojega prizadevanja v prospeh našega gospodarstva. V svojem govoru, ki so ga dnevni časopisi že priobčili v daljših ali krajših izvlečkih, se je dotaknil vseh važnejših gospodarskih vprašanj, ki se tičejo trgovinske politike. Naglašal je možnost razvoja naše domače industrije, ki se jasno kaže v tem, da pri nas od celokupnega uvoza uvažamo še vedno skoro 70% finalnih produktov; dotaknil se je smotrenih prizadevanj za sanacijo naših težkih agrarnih neprilik, ki kvarno vplivajo tudi na položaj v drugih strokah. Dalje se je bavil z vprašanjem preferenčnih carin, od katerih si obeta znatne koristi za našo državo, z vprašanjem ponesrečenega prizadevanja industrijskih držav za carinsko premirje in še z drugimi vprašanji trgovinske politike. Posebno pozornost je vzbudil njegov apel na našo javnost, da naj vendar v lastnem kakor tudi v splošnem interesu opusti mentaliteto, da je samo tuje blago dobro, domače pa manjvredno. Govoru g. ministra je kongres pozorno sledil in ga ob koncu burno odbraval.

Po ministrovem govoru so sledili referati. Prvi referat o izvozu v pretekli sezoni, to je v času od 1. septembra 1929. do 31. avgusta 1930. je podal predsednik gosp. Stanojević sam. Navajal je, da je znašal izvoz samo 78 milijard dinarjev in da je za 300 milijonov zaostal za oceno. Zadovoljivo konjunkturo je imela v pretekli izvozni sezoni pšenica, slabe uspehe pa je pokazala koruza, ker ni imela prave cene. V zvezi s tem referatom se je razvila zanimiva diskusija o nujni potrebi, da se naše poljedelstvo reformira. V debato so posegli med drugimi ravnatelj poljedelske kontrolne ogledne stanice v Topčideru g. Čosić in načelnik ministrstva poljedelstva g. M. Stojković, ki je navajal zanimive podatke, koliko je še treba storiti za pospeševanje poljedelstva, da bo njegova produkcija vsaj za silo zadovoljiva. Omenjal je med drugim, da se obdeluje zemlja pri nas še vedno z lesenimi plugi, katerih imamo še vedno nad eno tretjino, to je preko 300.000. Za njim je govoril ravnatelj g. Anton Krejči iz Ruš, ki

se je s prepričevalnimi besedami zavzemal za čim intenzivnejše poljedelstvo. Njegovim zanimivim izvajanjem so udeležniki pazno sledili in jih burno odbravali.

Nadaljnje poročilo o pregledu naše zunanje trgovine in bodočih smernicah naše trgovinske politike je podal zbornični tajnik gosp. Ivan Mohorić. Njegova stvarna in zanimiva izvajanja, ki so bila samo en del obširnega referata, tvorečega celo knjigo, so med udeležniki vzbudila zaslužno pozornost in burno pohvalo. Predsednik kongresa g. Stanojević se mu je za njegovo odlično poročilo zahvalil v izbranih besedah.

V diskusiji o tem poročilu so govorili načelnik ministrstva trgovine in industrije g. Steinmetz in glavni tajnik sarajevske zbornice g. Besarović, ki je predlagal, da izda kongres poročilo gosp. Mohorića kot posebno knjigo.

Udeležniki so ta predlog sprejeli z živahnim odobravanjem.

Nadaljnje poročilo: pregled naše izvozne žitne proizvodnje v pretekli izvozni sezoni je podal referent Udruženja izvoznikov v naši državi.

Po tem poročilu so poslovalne sekcije za oceno izvoza in se je kongres potem nadaljeval v nedeljo 14. t. m. s poročili zagrebške in osješke zbornice (gg. dr. Lunaček in dr. Beljan) o reformi koledarja.

Nato je podal poročilo o banovinskih in samoupravnih davščinah generalni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani g. ing. Šuklje. Njegovo zelo zanimivo poročilo, katero smo v celoti priobčili v našem listu, je dobilo zaslužno priznanje v splošnem odobravanju njegovih lepo podanih izvajanj. O istem predmetu je nadalje poročal tajnik Centrale industrijskih korporacij g. dr. Gregorić, ki je v zanimivo sestavljeni izčrpni študiji o tem za gospodarstvo jako važnem vprašanju, vsestransko premotril težak položaj našega gospodarstva v pogledu bremen, ki se mu nalagajo v obliki samoupravnih doklad in pa davščin. O njegovem res zanimivem referatu bomo izčrpnije poročali v eni prihodnjih številki.

V diskusiji o tem poročilu je konzulent ljubljanske zbornice za TOI g. Žagar podčrtaval že od gg. referentov naglašeno nujno potrebo, da se občinske trošarine prilagodijo zahtevam zakona v tem zmislu, da se bodo pobirale res samo od blaga, ki se potroši na ozemlju dotične občine.

V nadaljnjih izvajanjih se je dotaknil še nekaterih drugih vprašanj v pogledu samoupravnih davščin.

Nato je predsednik g. Stanojević opozoril, da se bere ravnokar maša zadušnica za tržaške mučenike, katerih se spominja v iskrenih besedah. V njihovo počastitev je odredil večminutni molk. Med govorom ga je prevzelo ganutje, ki je kazalo, kako globoko ga je dirnila žalostna usoda naših bratov in kako od srca so mu šle tople besede, ki jih je govoril v njihovo počastitev in v njihov spomin.

Kongres je nato nadaljeval svoje delo v sekcijah, ki so sestavljale oceno za izvoz v prihodnji izvozni sezoni in sestavile resolucijo. Sekcije so ocenile naš izvoz v času od 1. septembra 1930. do 31. avgusta 1931. na 74 milijard dinarjev, to je za skoro celo milijardo dinarjev manj nego na lanskem kongresu.

Od te vsote odpade v primeri s cenitvami za prejšnja leta na posamezne skupine izvoza (v milijonih Din):

	1928-29	1929-30	1930-31
na poljske pridelke	1264	3022	970
na sadje in proizv.	332	227	276
na živino in proizv.	2146	1920	2284
na les in rudo	2047	2265	2118
na ind. in obrt. izd.	552	683	647
na ostale proizv.	645	510	745

Skupaj 6985 8627 7040

Naš izvoz poljskih pridelkov, zlasti žita bo v novem gospodarskem letu znatno manjši kakor je bil cenjen za l. 1929-30, pa tudi nekoliko manjši nego po cenitvi za l. 1928-29. Pšenice in moka bomo predvidoma izvozili za 575 milijonov Din (25.000 vagonov), koruze za 500 milijonov (50.000 vagonov) in fižola za 70 milijonov (2500 vagonov).

Tudi izvoz sadja in sadnih proizvodov je nižje cenjen kakor za leto 1929-30. Največ bomo predvidoma izvozili svežih češpelj za 50 milijonov Din (2200 vagonov) jablk, hrušk in ostalega sadja za 80 milijonov (3000 vag.), grozdja za 20 milijonov (400 vag.), orehov za 31,5 milijonov (700 vag.), suhih češpelj za 40 milijonov (800 vag.), pekmeza za 10 milijonov (200 vag.), vina za 20 milijonov (600 vag.) in špirta za 20 milijonov (400 vagonov).

Izvoz živine in živinskih proizvodov bo v novem gospodarskem letu predviden višji. Izvozili bomo za 470 milijonov Din govede, za 380 milij. Din svinj, za 140 milij. drobnice, za 100 milij. konj, za 42 milij. perutnine, za 130 milij. zaklane perutnine, za 340 milij. mesa, za 450 milij. jaje, za 117 milij. sirovih kož in za 40 milij. kož od divjadi.

Vrednost izvoza lesa in rud pa bo najbrž le nekoliko manjša nego v letu 1929-30, in sicer znaša cenitev izvoza gradbenega lesa 1080 milijonov, drv 80 milij., pragov 158 milij., izdelkov iz lesa 83 milij., tanina in ekstraktov za strojenje 82 milij. in bakra 420 milijonov.

Resolucijo, ki jo je kongres sprejel in ki se dotika vseh na kongresu razpravljanih vprašanj, približno v prihodnji številki.

Po sprejetju resolucij je g. predsednik kongres zaključil.

PROŠNJE ZA UVOZ PLEMENSKE ŽIVINE IN PERUTNINE.

Ker se pogosto dogaja, da osebe, ki se obračajo na kmetijsko ministrstvo zaradi uvoza v inozemstvu kupljene živine in perutnine za plemenske svrhe, ne navajajo v prošnjah potrebnih podatkov, opozarja kmetijsko ministrstvo (oddelek za živinorejo) vse zainteresente, da je treba v prošnjah navesti: 1. ime in naslov kupeca in prodajalca, 2. na kateri naslov bo poslana živina ali perutnina, 3. vrsta živine in perutnine, število, spol, starost, raso, 4. kedar se ima približno izvršiti uvoz, 5. obmejno veterinarsko postajo, preko katere se bo izvršil uvoz in eventualne tranzitne veterinarske postaje, pri prevozu skozi katero drugo državo.

JUGOSLOVANSKO-OGRSKE TRGOV-SKE ZBORNICE.

Iz Beograda poročajo: V beograjskih gospodarskih krogih se sliši o započeti akciji, ki naj razvije gospodarske odnose med Jugoslavijo in Ogrsko. V ta namen naj se ustanovijo mešane jugoslovansko-ogrsko trg. zbornice; prva bi se ustanovila v Budimpešti. V ta namen se bo vršila že v oktobru v Budimpešti konferenca zastopnikov jugoslov. in ogrskih gospodarskih krogov.

Ing. Milan Šuklje:

Banovinske in občinske davščine.

(Referat za VIII. kongres gospodarskih zbornic in organizacij)

(Konec.)

Za podeželske občine nimam podatkov izven Dravske banovine. V tej slovenski banovini pa je slika taka: Občinske daklade k direktnim državnim davkom se pobirajo v vseh občinah, ki pridejo v poštev za industrijo, bodisi da ima v njih industrijsko podjetje svoj sedež ali svoje obratovališče. V večini slučajev znašajo te doklade nad 50%. Sicer pa se gibljejo v teh mejah: od 9% do 190%. Najvišje doklade se običajno odreja v onih občinah, v katerih imajo svoje obrate naše velike industrijske družbe. Velika železarna Kranjske industrijske družbe ima svoje obrate na Jesenicah, kjer znaša doklada 127%, v Koroški Beli z valjarno Javornik, doklada je 132%, v občini Zgornje Gorje, kjer ima ista družba tvornico elektrod, pa 190%. Za trboveljsko premogokopno družbo navajam: Trbovlje s 100%, Rajhenburg 140%, Kočevje 100%, Zagorje 60%, Sv. Krištof 150% in Litija 130%. Tako visoke doklade najdemo redoma samo v občinah z industrijskimi obrati. Ako tedaj pravijo nekateri govorniki z dežele, da industrija premalo prispeva za občinske potrebe, je to neresnica, marveč je res, da je industrija vseskozi previsoko obremenjena. K tem občinskimi dokladam se mora najprej priručnati 40% banovinska doklada, potem pa občinske doklade sreskih cestnih odborov, katere znašajo v Sloveniji najmanj 20%, a gredo do 85%, povprečno pa znaša ta doklada 47%. Prišteti je še 13% doklade Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Vsled tega znaša svota samoupravnih in drugih doklad k državnim neposrednim davkom v slovenskih občinah povprečno 150%. v nekaterih občinah pa, ki pridejo zlasti v poštev za industrijo, še znatno več. Tako n. pr. velja za občino Jesenice svota 245%, za občino Zg. Gorje 308%, za Kočevje 203%, za Trbovlje 210%, za Ljubljano 113% in Maribor 135%. Po prednjem je videti, da je obremenitev industrije po teh dokladah v Dravski banovini izredno visoka. Neznosna pa je postala ta obremenitev vsled novele k Zakonu o neposrednih davkih od 18. maja 1930 po določbi § 14., da se namreč samoupravne doklade k društvenemu davku ne morejo odbiti od davčne osnove. Po sedanjem stanju zakonodaje so samaupravne doklade zgolj banovinska in občinska doklada, ne pa tudi cestne doklade in doklade za trgovsko oziroma za industrijsko zbornico. Navzlic temu je povišanje obremenitve industrije po preje citiranem § 14. novele k Zakonu o neposrednih davkih preobčutno. Kajti svota samoupravnih doklad znaša povprečno nad 100% in se vsled novele poviša davčna osnova za 11%, državni osnovni davek za 12%, za enak znesek tudi samoupravne in druge doklade, tako da se je v Dravski banovini s to usodno določbo zakonske novele povišalo davčno breme delniških družb za več nego 30%. To stanje je po mojem prepričanju neznosno. Potrebna rektura se mora nujno izvesti, najkasneje pa takrat, ko se realizirajo uspehi noveliranega davka na poslovni promet. Donos davka na poslovni promet se je do sedaj navajal z 200.000.000 Din, od katerega zneska je plačevala Dravska

banovina prilično eno petino. Ako se pravilno izvede novelirani davek, se bo njegov donos predvidoma dvignil na 4-kratni iznos dosedanjega, to je na 800 milijonov Din. Tudi če država odstopi izvestne tangente donosa tega davka banovinom in občinam n. pr. v izmeri 60%, se bo vendar dohodek države znatno povečal in se more brez pomisleka in brez težave priznati samoupravnim dokladam značaj režijskih postavk, tečaj odbitnosti od davčne osnove.

Velevažno vlogo pri financiranju banovin igrajo doklade k državni trošarini na alkoholne tekočine. Navedli smo že, da je v proračunu Dravske banovine kalkuliran donos te doklade z Din 35 milijonov, to je 26,3% celotne proračunske svote. Tudi v občinskem gospodarstvu tvori trošarinske doklade znatno postavko. Tako smo videli, da občina Beograd kalkulira donos te doklade z Din 11 milijonov. V Dravski banovini je višina občinske trošarine na alkoholne pijače urejena v vsaki občini drugače in znaša na vino Din 10— do Din 150— od hl. Poslednja številka velja za občine Ljubljana, Maribor in Celje. — Občinska doklada na pivo se giblje v mejah Din 7-50 do Din 100—, trošarina na žganje pa od Din 2— do Din 20—. Nikakega dvoma ni, da je taka raznolikost neupravičena in kvarna ter da je nujno potrebno odpraviti jo s tem, da se trošarina na alkoholne tekočine enotno uredi za vso državo, pri čemer ni zadržka, da se napravi dve različni stopnji, katerih nižja more priti v poštev za izvestna področja, v katerih se noče konsum vina ali drugih alkoholnih pijač višje obremeniti. Sedanji položaj, da more vsaka selska občina po mili volji ustvariti svoj lastni davčni sistem, je absolutno nevzdržen. Nekatera velika mesta so uvedla poleg doklad na državno trošarino obsežen sistem občinske trošarine ali uvoznine na vse predmete, ki se v rajon občine uvažajo in tam konsumirajo. Dotične tarife so izdelane prav po vzoru državne carinske tarife. Beograjska občina izkazuje v svojem proračunu predvideni donos te občinske trošarine z Din 58 milijonov, razmeroma mala ljubljanska občina si obeta v letošnjem letu donos take uvoznine po Din 22.000.000—. Očividno imajo tukaj velike občine znaten vir dohodkov, ki je po sebi upravičen, ker imajo občine visoke upravne izdatke, ki pridejo v dobro vsakemu prebivalcu. Zakon o državni trošarini pa določa, da smejo občine nalagati trošarino samo na robo, katera se v rajonu občine konsumira. Ta princip se je opetovano kršil in se je celo zgodilo, da je ministarstvo financ samo odobrilo uredbo in tarifo o občinski trošarini, katera obremenja tudi transit in trgovski promet ter industrijsko produkcijo, ne glede na to, ali se industrijski izdelki v občini konsumirajo ali ne. Tudi banovinske uprave so v večih primerih odobrile podeželnim občinam take trošarine. Korektura dotičnih uredb je nujno potrebna. Tudi je ministarstvo financ izdalo poseben pravilnik o izvrševanju določil o banovinski in občinski trošarini z dne 9. julija t. l., v katerem izrečno določa, da se banovinska trošarina plača v kraju, v katerem se trošarinski predmet konsumira in da se ta trošarina ne more pobirati na trošarinske predmete pri tvorniških podjetjih, pri skladiščih in trgovcih vse dotlej, dokler ti ne prodajo blago za potrošek v področju dotične občine. V čl. 21. Pravidnika je potem še ponovno določeno, da morajo vse občine, ki pobirajo občinsko trošarino, svoje obstoječe predpise prilagoditi temu pravilniku. — Navzlic tej jasni odredbi se naše občine ne pokoravajo, marveč pobirajo trošarino po dosedanjem načinu tudi od transita in industrijske predelave. Sklicujejo se na to, da jim je uredba in tarifa odobrena po pristojni oblasti. Tako pride v običaj nezakonitost in nastane pravna nesigurnost, ki se morata brezpogojno in nujno odpraviti. Zakoni se izdajajo zato, da se jim pokoravajo ne samo poedinci, marveč tudi samoupravna telesa in banske uprave.

Interesanten detalj naj še navedem: Štirje banovinski proračuni imajo v svojih dokladah vpošteto tudi odkupnino za uporabo narodnega dela (otkup obaveze ličnog rada, kulačarina) in to v dosti visokih številkah. Drinska banovina kalkulira ta dohodek na Din 12

milijonov, Zetska na 3 milijone, Dunavska na 15 milijonov, Moravska na 1 milijon. Te svote še predvidoma v tekočem letu ne bodo realizirale, ker se do danes kulačarina ne pobira, izvzemši od javnih in samoupravnih nameščencev. Sicer pa je po mojem mnenju kulačarina tam nedopustna, kjer se pobirajo visoke cestne doklade. V Dravski banovini znašajo cestne doklade, kakor sem preje prikazal, okroglo 50 odstotkov na vse državne neposredne davke in je nemogoče, da bi se poleg tako visoke doklade še pobirala odkupnina za telesno delo. Vsaj velja to za vse one, ki plačujejo državne neposredne davke in z njimi vred visoke cestne doklade.

Iz primerjave banovinskih proračunov za 1930-31 izhaja, da edino Dravska banovina pobira izrazito produkcijske takse na konsum premoga in elektrike. Kakor smo že svojčas protestirali proti takim produkcijskim davščinam, tako naj danes ponovno izrazimo našo zahtevo, da se načeloma zabranijo vse davščine, katere obremenjujejo proces industrijske produkcije, zlasti pa takse na premog in elektriko, kakor tudi občin-

ske uvoznine na industrijske sirovine in potrebščine.

V kratkem se bodo sklicali banovinski sveti, da pripravijo banovinske proračune za prihodnje leto. Ni mi znano, kako so te posvetovalne korporacije sestavljene v drugih banovinah. Kar se tiče Dravske banovine, moram ugotoviti, da ni niti en predstavnik industrije imenovan za člana banovinskega sveta. To ne more biti koristno za vršitev nalog banovine v vidu gospodarske politike. V gospodarskem življenju Slovenije zavzema industrija tako prominentno mesto, da moramo ob tej priliki naglasiti našo željo, da pristopi kraljeva vlada čimprej k izvedbi potrebne izpremembe v sestavi te korporacije.

Iz podatkov, katere sem mogel predložiti, izhaja jasen dokaz za pravilnost in upravičenost naših predlogov, katere sem uvodoma navedel. Enotna zakonska ureditev financiranja samoupravnih teles, banovin in občin, je nujno potrebna in se mora izvršiti tako, da bo davčna obremenitev produkcije in konsuma izenačena v vsej kraljevini, ki naj tvori eno samo narodno in ekonomsko celoto.

Stavbna družba d. d.

se je preselila

iz svojih dosedanjih prostorov na Vrtači s pisarno na **DUNAJSKO C. 17, s skladiščem, stavbnim in tesarskim obratovališčem ter z žago pa na KETTE-MURNOVO (Šmartinsko) cesto šte. 44.**

Zaključno poročilo o jesenski prireditvi ljubljanskega velesejma.

Letošnja jesenska prireditev ljubljanskega velesejma, ki se je vršila pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I., se je zaključila 15. t. m. Obsegala je: šumarstvo in lovstvo, šumsko industrijo in obrt, misijonstvo, higijeno ter industrijo in obrt v obče.

Razstava je bila nameščena v 9. velikih razstavnih paviljonih in na prostem ter je zavzemala prostor 40.000 m². V naši državi se je posebno v zadnjih letih čutila potreba po primerni gozdarski razstavi, ker pokrivajo celih 30,5% državnega kompleksa gozdovi.

Gozdarska razstava naj bi ne imela samo namena pokazati v preglednih tabelah, slikah, modelih in produktih gozd in gozdne razmere v Jugoslaviji in posebno v Dravski banovini ter racionalno gospodarstvo v gozdu, v pogledu vzgoje, izkoriščanja in zaščite gozdov, temveč naj bi nudila širšim slojem naroda tudi pouk in poznanje velike važnosti in potrebe gozda za posameznika in za državo. Vzbudila naj bi zanimanje ljudstva za vzgojo, nego in zaščito gozda, kot eminentnega faktorja narodnega bogastva ter mu pokazala smotreno uporabo različnih gozdnih predmetov. Ker pa je bil cilj razstave tudi ta, da ustvari nove in učvrsti stare trgovske vezi, da vrši propagando za gozdarstvo, to je največjo domačo industrijo, je bilo v posebni paralelni razstavi prikazano tudi delovanje važnih panog, ki so z gozdarstvom v ozki medsebojni zvezi, to je, **velika razstava lesne industrije in obrti** in na to nastonjena posebna razstava pohišva.

Lovska razstava naj bi nazorno prikazala velik pomen lovstva v narodnem gospodarstvu, vse vrste naše koristne in škodljive divjačine, gojitev koristne divjačine, varstvo lova, kinologijo ter industrijske panoge, ki so v zvezi z lovom.

Prirediteljem obeh razstav se je omejnjeni namen popolnoma posrečil. Razstavi je počastila s svojim visokim obiskom tudi naša kraljevska dvojica.

Dne 31. avgusta 1930 je bila v okvirju gozdarske in lovske razstave prirejena enodnevna državna razstava lovskih psov.

Higijenska razstava. Sledeč izreku: »Vprašanje narodnega zdravja ni mogoče reševati samo z naredbami od

zgoraj, ampak s poučevanjem in ljubeznijo,« je državni higijenski zavod v Ljubljani priredil pod okriljem jesenskega ljubljanskega velesejma povsem na novo opremljeno higijensko razstavo z naslovom »Človek«. Ta, v 22 oddelkov razdeljena razstava je vzbujala občo pozornost tako pri znanstvenikih, kot pri laikih. Številni modeli, slike, aparati in razna nazorila, so vodila obiskovalce v duhu skozi vse življenje človeka, od njegovega spočelja do smrti.

Misijonsko-etnološka razstava je vsebovala najrajličnejše zanimivosti iz vseh delov sveta, kjer so delovali in se še danes udeležujejo slovenski misijonarji. Razstava je bila verna slika poganskih davnin in sedanosti. Bila je pe ljudi potrebna, da se seznanimo z misijonsko mislijo in njenim problemom. V danem okvirju ta razstava ni mogla prikazati vsega, kar bi moglo misijonski problem docela osvetliti. Vsaj v manjšem obsegu pa je pokazala način življenja raznih narodov, napore naših misijonarjev, ponazorila z zemljevidi, slikami in zbirkami sedanji položaj misijonstva in dala zasnovane bodočemu misijonsko-etnološkemu muzeju. Razstava je bila predmet stalnega zanimanja obiskovalcev velesejma.

Letošnja jesenska prireditev ljubljanskega velesejma ni imela toliko trgovski, kolikor kulturno-gospodarski in vzgojni namen. Navzlic temu pa se je upošteval še trgovski moment. Medtem, ko je razstavilo v šumarskih, lesnoindustrijskih oddelkih 161, v lovskem paviljonu 182 in v lesnoobrnem paviljonu 35 razstavljalcev, je bilo v splošnem industrijsko-obrtnem in trgovskem oddelku 319 razstavljalcev, od teh iz Jugoslavije 227, inozemskih pa 92 in sicer:

Nemčija 28, Avstrija 40, Belgija 3, Češkoslovaška 8, Ogrska 7, Švedska 2, Holandska 1, Finska 1, Kitajska 1, U. S. A. 1; skupaj 92.

Kupčijski uspehi so bili povoljni, uspehe beleži pohišvo, vozovi, sodi, furnirji, strgarski in norimberški izdelki, sporne potrebščine in v splošnem izdelki domače lesne industrije in obrti. Dalje lovske in ribarske potrebščine, stroji za obdelovanje lesa, gospodarski stroji in orodje, radio, pletenine, kožušina, čevlji, posoda in razne praktične novosti.

Obiskovalcev je bilo do 100.000 iz vseh delov države. Prireditelj je obiskalo tudi mnogo inozemcev, predvsem odličnih gozdarskih in lovskih strokovnjakov.

Otvoritev novih telefonskih zvez z inozemstvom.

Otvoritev telefonskega prometa Vrhnika in Vuzenica Kiskorpad. Z odlokom gospoda ministra za gradbe št. 45.842 od 19. avgusta 1930 je od 1. septembra t. l. naprej olvorjen telefonski promet Vrhnika — Kiskorpad, Vuzenica — Kiskorpad.

Pristojbina za navadno govorilno enoto je v relaciji Vrhnika—Kiskorpad 4-20 zl. fr. ali 46-20 Din, v relaciji Vuzenica—Kiskorpad pa 3-60 zl. fr. ali 39-60 dinarjev.

Otvoritev telefonskega prometa Maribor—Deutschlandsberg. Z odlokom g. ministra za gradbe št. 48.933 od 23. avgusta t. l. je od 5. septembra t. l. naprej olvorjen telefonski promet Maribor —Deutschlandsberg v Avstriji.

Pristojbina za navadno govorilno enoto je 1-50 zl. fr. ali 16-50 Din.

Otvoritev telefonskega prometa Brežice—Graz in Brežice—Wien. Z odlokom g. ministra za gradbe št. 40.717 od 25. avgusta t. l. je od 5. septembra t. l. naprej olvorjen telefonski promet Brežice—Graz in Brežice—Wien.

Pristojbina za navadno govorilno enoto v relaciji Brežice—Graz je 2-70 zl. fr. ali 29-70 Din, v relaciji Brežice—Wien pa 3-45 zl. fr. ali 37-95 Din.

Otvoritev telefonskih relacij Ljubljana—Maribor, Prevalje—Felsőmocsolad in Prevalje—Szekszard. Z odlokom gosp. ministra za gradbe št. 49.193 od 25. avgusta t. l. je od 5. septembra t. l. naprej olvorjen telefonski promet med centralami:

Ljubljana, Maribor, Prevalje in Felsőmocsolad po telefonskem vodu Zagreb —Nagykanisza in pa Prevalje—Szekszard po telefonskem vodu Koprivnica —Pecs—Nagykanisza.

Pristojbine za navadno govorilno enoto v relacijah Ljubljana, Maribor—Prevalje—Felsőmocsolad znašajo 3-60 zl. fr. ali 39-60 Din, v relaciji Prevalje —Szekszard pa 4-20 zl. fr. ali 46-20 Din.

Kolinska

Priporoča svoje izvrstne izdelke

Mednarodni borzni indeks; skoraj vseskož poživiljenje.

V zadnjih dneh preteklega meseca nastopivše zboljšanje v svetovnoborzni kupčiji se je v preteklem tednu nadaljevalo. Mednarodna borzna kupčija se je razvijala v tednu od 30. avgusta do 6. septembra ob živahnem prodajnem delovanju v znamenju skoraj splošne tendence na hausse. Tu podamo indekse glavnih svetovnih borz, pri čemer vzamemo za začetek leta 1927 številko 100.

	Začetek 1930	30. avg. 1930	6. sept. 1930
Berlin	771	631	635
London	655	567	593
Pariz	1347	1143	1156
Bruselj	820	667	704
Amsterdam	808	625	639
Stockholm	814	780	797
Zürich	785	791	802
Dunaj	782	648	654
Budimpešta	790	678	693
Praga	948	831	846
Milano	942	843	835
Newyork	1156	1151	1141

Razen Milana so zapustile vse evropske borze prvi septembrovi teden deloma izdatno zboljšanjem tečajnem stališču. Tudi v New Yorku se je pojavila proti koncu tedna irdnejša tendenca.

Protest slovenskih čevljarjev proti Bači.

V nedeljo se je vršil v dvorani Mestnega doma v Ljubljani občni zbor Zadruga čevljarjev za sodni okraj Ljubljana. Občni zbor je imel namen, da protestira proti osnovanju Bafovega podjetja v Jugoslaviji.

Zbor je otvoril zadrugni načelnik g. Jernej Perdan, ki je pozdravil zastopnika Zbornice TOI, Zveze obrtnih zadrug, zastopnike čevljarjskih organizacij iz Beograda, Maribora, Tržiča, Ribnice, Zagorja ob Savi in Zirov.

Načelnik čevljarjske zadruge iz Maribora g. Anton Krajcer je kot prvi poročal o poteku kongresa avstrijskih čevljarjev v Celovcu. Povdaril je zlasti, da so razmere čevljarjske obrti v Avstriji še težavnejše kakor pri nas, čeprav imajo tam dobro izvedeno čevljarjsko organizacijo. Zatem je poročal g. Krajcer o davčnih težavah. Davek je za malega obrtnika huda zadeva, ker je slaba konjunktura. Malo je dela, šušmarstvo se širi vedno bolj, a davki se rajši večajo, nego manjšajo. Zato se bodo odjave obrti množile in šušmarstva bo vedno več.

Zastopnik Zveze obrtnih zadrug gosp. Franc Igljč je pozdravil številne zborovalce in grajal dejstvo, da ni na občnem zboru ljudi zastopnikov naše industrije čevljev, ki je prav tako prizadeta v zadevi, da se ne dovoli gradba Bafove tvornice v državi. Nalo je g. Igljč govoril o pomanjkanju samozavesti med tovariši. Čevljarjska organizacija se mora postaviti na višji nivo in ponosen mora biti vsak obrtnik na svoj poklic. Mi tudi radi plačujemo davke, ki jih mora pobirati vsaka država v korist nas vseh, seveda pa morajo biti davki pravilno odmerjeni. Nadalje je g. Igljč govoril o Bači, češkoslovaškem tvorniškem podjetju za izdelovanje čevljev, ki namerava ljudi pri nas zgraditi svojo tvornico. Prečital je spomenico Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani na ministrstvo za trgovino in industrijo proti taki nameri in izjavil, da bi z gradbo te tvornice brezposelnost v čevljarjski stroki, ki je že ilak siromašna, še bolj narasla in bi bilo v vsej državi prizadetih nad 20.000 čevljarjev, čevljarjskih pomočnikov in njihovih svojcev.

K točki o protestu proti zidanju Bafove tvornice v Jugoslaviji je govoril nato gospod Anton Krajcer. Že šušmarstvo uničuje čevljarjski stan, ker oblastva premalo zahirajo šušmarje. Poleg vseh drugih težav pa se nam obeta sedaj še Bafova tvornica. Čim bo Bafova zgradil pri nas svojo tvornico, bo postal domače podjetje z vsemi pravicami domačega podjetja in bo postavil v vsakem kraju svojo trgovino, s čimer bo uničen naš zadnji čevljar. Mi smo sami zmožni, da krijemo vso potrebo po obuvalu v državi, zato skupno s Srbi in Hrvali protestiramo proti temu, da se nam odvzame kruh. Govornik je še omenil, da se bo podala v zadevi v Beograd k g. ministru za trgovino in industrijo posebna deputacija, nato je pozval še druge čevljarjske zadruge, naj skličejo podobne protestne občne zборе, nakar je prečital resolucijo:

»Na izrednem občnem zboru Zadruga čevljarjev za sodni okraj Ljubljano, ki se je vršil 14. septembra t. l. v Mestnem domu v svrhu protesta proti ustanovitvi in zidavi tovarne čevljev tvrdke Bafova v naši državi, je bila sprejeta naslednja

resolucija:

Navzoči in spodaj podpisani člani zadruge se obračajo na visoko ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo v Beogradu in kralj. bansko upravo Dravske banovine v Ljubljani s prošnjo, da se ustanovitev in zidava tovarne čevljev g. Bafo v naši državi ne dovoli.

Obračamo se tudi na Zbornico za TOI v Ljubljani, da nam v boju za naš zadnji košček kruha priskoči na pomoč ter pomaga naše razloge pri kraljevi vladi in drugih oblastvih podpreti in dokazati.

Za naš upravičeni protest navajamo naslednje razloge:

1. V delokrogu Dravske banovine se preživlja s čevljarjsko stroko okoli 3500 čevljarjskih mojstrov, ki zaposlujejo

prav toliko število pomočnikov; če računamo še število družinskih članov mojstrov in pomočnikov, ostane po ustanovitvi tovarne Bafo približno 20 tisoč ljudi brez zaslužka in brez kruha.

2. Tvrdka Bafo bo poslala v Trenutku, ko otvori tovarno v Jugoslaviji, domače podjetje ter bo dobila pravico olivljati v vseh krajih ne le Irgovine, temveč tudi popravilnice, s čimer bo odvezla slehernemu čevljarju, tudi v najoddaljenešem kraju, zadnji zaslužek.

3. Po osedanjih obljubah hoče tovarna Bafo zaposliti 5000 delavcev, medtem ko bo v vsej državi ostalo brez kruha in zaslužka še preko 50.000 mojstrov in pomočnikov, ki si bodo na stara leta morali iskati v tujih krajih ali v tujih podjetjih in službah svoj kruh, v kolikor se jim bo to posrečilo, vsi ostali pa bodo padli v breme občinam in državi.

4. Država bo izgubila na doseganju dohodka, tako na carini, ki jo je dosedaj plačevala tvrdka Bafo za uvožene čevlje, vrhu tega pa ne sme računati več z onimi davki, ki so jih dosedaj plačevali domači čevljarji.

5. Čevljarji Dravske banovine niso nasporni napredu, zato tudi ne industrializaciji obrti, zaradi tega smo tudi že pripravljene in hočemo lakoj, ko nam kraljevska banska uprava Dravske banovine ugodno reši naša, že vložena pravila za ustanovitev zveze čevljarjskih zadrug, začeti delati na ustanovitvi velike in moderne lovarne čevljev v Dravski banovini ter bomo lo idejo razširili med naše tovariše v vsej državi, tako da lahko nastane v pelih letih v naši državi najmanj pet modernih tovarn za čevlje, ki pa bodo tako v ceni kakor v kakovosti materiala nadomestovale to-

varno Bafo. Na ta podjetja pa bodo lahko ponosni tako državljani kakor država, ker bodo domača ter bodo v korist in dobrobit vsem domačim čevljarjem.

H koncu izražamo našo vdanost in zaupanje v Nj. Vel. kralja in kralj. vlado ter verujemo, da vlada ne bo zaradi njegovega podjetja zavrgla četrt milijona zvestih domačinov in državljanov.

Resolucija, ki so jo podpisali vsi navzoči, se izroči Zbornici za TOI, ministrstvu za trgovino in industrijo ter kraljevski banski upravi.

K besedi se je priglasi nato predsednik beograjskega Udruženja obučara g. Vlada Vasić, ki je burno pozdravljen izjavil, da so v zadevi Bafo solidarni s slovenskimi čevljarji vsi srbski čevljarji od Gjevgeleje do Beograda ter da beograjska organizacija vodi borbo proti Bači že več let. Tudi beograjski čevljarji nimajo ničesar proti industrializaciji obrti, vendar pa se morajo zaposliti domače moči in industrializacija naj se vrši z domačim kapitalom. Razvijal je tudi misli o izpolnjenju čevljarjske organizacije v državi.

V imenu Zbornice za TOI je pozdravil zborovalce g. Jurij Koce, ki je izjavil, da bo zbornica podpirala predlog proti Bači, kolikor bo v njenih močeh.

Oglasil se je ponovno k besedi še g. Krajcer, ki je grajal malo zanimanje nekaterih članov zadruge za skupne težave, govoril o zbolšanju organizacije in ponovno opozarjal navzoče zastopnike izvenljubljanskih zadrug, da store svojo dolžnost. Ko je govoril še g. Jože Breskvar o nevarnosti Bafove tvornice v državi za čevljarjski stan, je načelnik g. Perdan zaključil ob pol 1. lepo uspeši zbor.

Kolebanje na trgu srebra.

»Trgovski list« je že parkrat pisal o padanju cene srebra in kako se je to padanje v zadnjem času ustavilo. V svrhu pregleda hočemo priobčiti nekaj člankov in člančičev od lanskega septembra dalje, tako da imamo pred seboj zgodovino te važne kovine v zadnjem letu.

I.

28. sept. preteklega leta poroča n. pr. »Prager Tagblatt«: Od pričetka leta naprej je cena srebra na mednarodnih trgih močno padla. V sredi julija 1929 je nastopilo vsled rusko-kitajskega konflikta zboljšanje, ker Kitajska ni dosti ponujala. Sredi tekočega meseca je pa sledil le kratki dobi utrditve nov padec, ki je pahnil srebrno ceno v globino, kakršne ni bilo od leta 1915 dalje. Londonska notacija 14. 6. 1928 je bila 27 ⁵/₁₆, 15. 12. 1928 26 ¹/₄, 15. 5. 1929 25 ³/₁₆, 2. 7. 1929 23 ¹⁵/₁₆, 15. 7. 1929 24 ³/₈ in 25. 9. 1929 23 ⁷/₁₆. Od pričetka leta do konca septembra je padla cena srebra za ca 12 odstotkov in je bila globoko pod predvojno višino. Vzroka za to trajno padanje sta v prvi vrsti dvig produkcije in padec porabe. Leta 1913 je znašala produkcija čistega srebra 7002 ton, leta 1928 pa 8023 ton. Padec porabe srebra je posledica manjše njegove uporabe za kovanje novcev. One dežele, ki so v povojni dobi prešle k stabilizaciji valute in s tem tudi k kovanju novcev, so po večini spravile v obtok take srebrne novce, ki so imeli pogosto samo 500 tisočink čistega srebra in ne kot v predvojni dobi 800 do 900 tisočink. Vrhutega je obtok kovanih novcev v večini dežel napram predvojni dobi vobče dosti manjši. Evropske industrije lepotičja so v splošnem nezadovoljivo zaposlene. — Sedanji položaj ni tak, da bi bilo do nadaljnega pričakovati kakšne spremembe.

*

V sredi januarja t. l. beremo iz Londona: Čisto srebro notira danes 20 ¹/₂ pence za unco, kar je najnižja dosedanja cena za srebro. Povprečna cena lanskega januarja se je glasila še na 28-34 pence, nato je polagoma padala in je bila v sredi decembra 1929 samo še 22 ¹/₂ pence. Omenimo, da je l. 1920 doseglo srebro z notacijo 98 ¹/₂ pence svojo najvišjo višino, kar je imelo za posledico, da je svetovna produkcija narasla leta 1920 za 50 odstotkov. Zadnji padec ima svoj vzrok v načrtu kitajske vlade, da se na Kitajskem zopet vpelje zlata vrednota, s čimer bi zadnja velika dežela opustila srebrno vrednoto. Na drugi strani je poraba srebra za industrijske namene sicer velika, a za lepotilno blago se srebro zmeraj manj uporablja; vrhu tega pa svetovna produkcija še vedno raste. Padec cen srebra je močno zadel tudi producente surovih kovin, kajti nič manj kot 80 odstotkov svetovne srebrne produkcije prihaja iz dobave stranskih produktov v tovarnah ali topilnicah bakra, svinca in cinka. Padec srebrnih cen je torej močno vplival tudi na finančne zaključke surovokovinskih producentov.

V drugem poročilu iz Londona ob istem času beremo: Vzroki padca so deloma politične narave — kot nemiri v Indiji in na Kitajskem —, deloma je padec povzročen po padajoči porabi srebrne posode, na katere mesto sta večkrat stopila steklo in kristal; a glavni vzrok je namen kitajske vlade, da vpelje zlati standard, potem ko je Indija že pred dalj časa opustila srebrno vrednoto. Hhrati je večina evropskih držav razvrednotila svoje srebrne novce s povečanim priddatkom bakra. Angleški šiling, ki vsebuje na polovico srebra in na polovico baker in ki je kot drobni enak dvajsetini zlatega funta od 240 pence, fakično ni vreden 12 pence, ampak samo 2 ¹/₂. Še l. 1920 je stala unca srebra ca 8 šilingov in je stopljenje angleških novcev po 5 in 2 ¹/₂ šilingov dalo takrat lep dobiček. Strokovnjaki pravijo, da bo cena srebra še padla, do 1 šilinga za unco. Edino sredstvo, da se cena srebra drži, bi obstojalo v tem, da bi države kovale novce iz čistega srebra, nakar bi cena srebra takoj narasla; a za to je malo izgledov. Angleška novčarna je nako-

PADEC PŠENIČNEGA PRIDELKA V BANATU.

Po poročilu TOI v Vel. Bečkereku so letos pridelali v Banatu na 300.000 ha ca. 3 mil. met. stotov pšenice proti 4.500.000 v preteklem letu. Za izvoz je na razpolago 1.800.000 met. stotov, lani 2.800.000. — S koruzo je bilo obdelanih 260.000 ha, in ker bo prišlo na 1 ha ca. 22 met. stotov, pričakujejo pridelok 5.720.000 met. stotov. Pri izvozu 1.900.000 met. stotov računajo s skupičkom ca. 228 mil. Din proti 400 mil. Din v preteklem letu.

* * *

PREMOG IN KOKS KOT BORZNA PREDMETA.

Kolebanje cen na trgu premoga in kokska, ki je kazal v prejšnjih letih redno stabilnost, je napotilo predsedstvo borze v Bergenu na Norveškem, da vpele notacije za ta dva predmeta. Tečajje bodo enkrat na teden določili in bodo merodajni za Bergen in okolico. Vsekakor je zanimivo, da se taka dva predmeta vpeljeta na borzi in bo treba počakati, če bo ta uvedba imela uspeh.

* * *

NEMŠKA DRŽAVNA ŽELEZNICA REGULIRALA CENE.

Potem ko je Nemška državna železnica naročila tračnice in železne pragove le s pogojem, da se cene primerno znižajo, se pogaja sedaj tudi z jeklarnimi glede znižanja cen za vse ostale vrste valjanega železa. Zaključek teh pogajanj bo zelo vplival tudi na naročila glede vagonov, pri katerih imajo cene železa pomemben delež na nabavnih stroških.

Ljubljanska borza

Tečaj 15. septembra 1930.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
ANVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-74
Berlin 1 M.	—	13-4575
Bruselj 1 belga.	—	7-8797
Budimpešta 1 pengő.	—	9-8905
Burh 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling.	—	7-9781
London 1 funt.	274-18	274-98
Newyork 1 dolar.	—	56-39
Pariz 100 fr.	—	221-87
Praga 100 kron.	167-28	168-08
Trst 100 lir.	294-70	296-70

KONKURZI.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo o otvorenih in odpravljenih konkurzi, predkonkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza naslednjo okrožnico za čas od 1. do 11. septembra 1930.)*

A. OTVORJENI KONKURZI:

Dravska banovina: Aljaž Janez, d. z o. z., Boštanj, sedaj v Kresnicah pri Storah, Ban France, Jesenice.

Savska banovina: Germaine parfumerija, Zagreb, Kovač Drago, Babina, Škalić Musija Rok, Oborovo.

Zetska banovina: Vuksanović i Prelević, Podgorica.

Dunavska banovina: Džordžević P., D. Komarica.

Beograd, Zemun, Pančevo: Džordžević Cvetko i sinovi, Beograd.

B. RAZGLASENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Gjurgjević Emil, Orljavac, Naumov i Vrška, Stara Pazova.

Dunavska banovina: Leoporis Jovan, Vršac.

C. ODPRAVLJENI KONKURZI.**

Dravska banovina: Perc Ana, Maribor, Traun Pavla, Maribor.

Savska banovina: Kučeković Jove, Krapinske Toplice, Löwinger Jakob, Zagreb.

Drinska banovina: Janković Ljubomir, Šabac, Obradović Sreten, Bagrdan, Topić braća Dragoslav in Dobrivoj, Bačina.

Dunavska banovina: Stevanović Radojica, Mali Požarevac.

Moravska banovina: Mirković braća, Krušovo.

Vardarska banovina: Nasković Aleksander, Skoplje, Sulimanović Alija, Biljača.

Beograd, Zemun, Pančevo: Bajčević Lazar, Beograd.

D. ODPRAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE.**

Dravska banovina: Pilič Viktor, Zalec.

Primorska banovina: Per Josip, Split, Quien Josip, Split.

*) Ostali podatki n. pr. kdaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnavo), kdo je konkurzni (prisilni) upravitelj, se izvedo v tajništvu društva.

**) Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v tajništvu društva.

vava v letih 1928 in 1929 za 5 milijonov funtov srebrnih novcev letno.

Istočasno poročilo iz Nankinga na Kitajskem pravi: Vsled padca cene srebra je naročila vlada generalnemu direktorju carin, da od 1. februarja dalje pobira uvozne pristojbine na zlati bazi. Finančni minister je izjavil, da Kitajska drugače ne more izpolniti svojih posojilnih obveznosti v znesku ca 9 milj. funtov. — Sanghajski dolar, mednarodni plačilni novc Kitajske, je prišel na doslej še ne doseženo tečajno globino; vlada v Nankingu se je morala odločiti za odredbe v svrhu omejitve špekulacije z zlatimi palicami, ker vsled padca srebrne cene življenje ljudstva močno trpi. A tudi v Zedinjenih državah razmotrivajo vprašanje prepovedi uvoza srebra, ker ogroža ponudba inozemstva ameriške srebrne rudnike v njih eksistenci.

II.

V sredi junija t. l. je izšel v »N. W. J.« kratak članek z naslovom: Zveza narodov naj štiti ceno srebra — in tam beremo:

V zadnjih dneh se je na londonskem trgu padanje cen srebra kar prekopirnilo. Skoraj vsak dan je prinesel nove zgube, in razvrednotenje srebra je napredovalo v naravnost grozljivi izmeri. Položaj trga je tak, da konec baisse ni videti. Za novce se srebro zmeraj manj uporablja, za lepota prav tako, produkcija pa neprestano raste. Ker je srebro stranski produkt pri produciranju drugih kovin in ker je produkcija teh kovin vsled njih mnogokratne porabne možnosti izredno velika, rastejo tudi zaloge srebra. Razvrednotenje srebra je dovedlo tudi večino držav z dosežanim srebrnim standardom, da prehajajo k zlatemu standardu ter da odvezemajo na ta način zlatemu trgu pač ogromne množine. Bati se je težkih narodnogospodarskih posledic. Oporni poskusi niso imeli doslej nobenega uspeha, ker naleti omejitve produkcije na izredne težkoče. Zato se vršijo poskusi, naj bi Zveza narodov izvedla stabilizacijo cene srebra. Ti načrti so pa seveda šele v prvem štadiju razmotrivanja.

V istih dneh je priobčil dr. I. Hans na Dunaju članek »Razvrednotenje srebra«, iz katerega posnemamo sledeče:

V sredi junija je notiralo srebro v Londonu 15½ do 15¾ pence za unco, kar je najnižja notacija v zgodovini srebrnega trga. Srebro notira v Londonu redno že skoraj sto let. V prvem če-

trletju 1930 je bila najnižja notacija 18½ pence, v drugem je zopet zelo občutno padla.

Nastane vprašanje, če so dežele z zlato valuto — torej ves svet razen Abesinije, Arabije, Perzije, Notranje Azije, Afganistana in Kitajske — na oblikovanju cen srebra desinterisirane ali ne. To vprašanje se mora zanikati, kajti padec cen srebra zadnjega pol leta pomeni za gospodarstvo dežel s srebrno vrednoto prav isto kar je bila za evropske dežele povojne dobe inflacija papirnega denarja. To velja tudi za dežele kot Britanska Indija in Indokina, ki so svoje denarstvo stabilizirale sicer na zlati podlagi, v katerih je pa nakopičenega veliko likvidnega premoženja v gotovini v obliki nabranih srebrnih zalog. S stališča svetovne trgovine moramo smatrati razvrednotenje cene srebra kot občutljivo zmanjšanje nakupne moči v deželah s srebrno vrednoto. S to doslej še ne zadosti upoštevano posledico srebrnega problema se obširno pečata letni potočili Nizozemske in pa Nemško-azijske banke. Obe poročili prideta do zaključka, da je uvozna trgovina v dežele s srebrno vrednoto močno oškodovana, ker domače cene in domači dohodki niso narasli razmerno z razvrednotenjem srebra. Kriza svetovnega gospodarstva je torej kolikor toliko tudi posledica prodajnih težkoč eksportne trgovine v azijskih deželah s srebrno vrednoto. Opažajo se čisto motenja, ki jih je povzročilo seveda v veliko večjem obsegu — svetovnogospodarsko posebno stališče Sovjetske Rusije v povojni dobi.

Če bo »beg pred srebrom« v vrednotnimi reformami v dosežanih deželah srebrne vrednote zakonito sankcioniran, če bodo torej te dežele prešle od srebrne vrednote k zlati, bo postalo aktualno vprašanje, če sprico neizpremenjene zlate produkcije ne bo nastopilo skrčenje za novčne namene razpoložljivih zlatih zalog. — Clankar govori o neki podobni nevarnosti pred par leti, dalje o Indokini, Kitajski in Perziji, ki so že prešle (Indokina) ali ki prehajajo (K. in P.) k zlati valuti, ter nadaljuje: Vse te reforme in priprave zanje pomenijo najprvo nadaljnje zmanjšanje povpraševanja po srebru, obenem je pa pričakovati tudi pomnoženega povpraševanja po zlato. Na to je treba že sedaj misliti.

Naravni izhod bi bilo razmerno pomnoževanje zlate produkcije, bodisi z

racionalizacijo v produkciji zlata kot z izkoriščanjem novih zlatih najdišč. — Kljub mnogim novim najdiščem zadnjih let — Avstralija, Nova Gvineja, Panama, ob Leni — prihajata slej ko prej dve tretjini svetovne zlate produkcije iz Južne Afrike. Racionalizacija se pa tam v višji izmeri ne da izvesti, za izkoriščanje novih najdišč so pa potrebne danes ogromne investicijske vsote.

(Konec prihodnjič.)

Dobava-prodaja

Dobave. Prometno-komercijelni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. septembra t. l. ponudbe glede dobave tiskovin. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave 100 m² navadnih šip in 7 m² keramičnih plošč; do 22. septembra t. l. pa glede dobave 40 kg šivalnih jermenov, 3000 komadov toporišč, 400 komadov smrekovih drogov ter glede dobave 700 kub. metrov gramoza. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 24. septembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 m žice iz silicium bronz, 500 kg železne žice, 50 žebeljev za podkve, 20 komadov žag, 500 komadov žag za kovino itd. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema ponudbe glede dobave 1 tovornega avtomobila. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 27. septembra t. l. ponudbe glede dobave vozne električne žage za rezanje jamskega lesa. — Vršile se bodo naslednje licitacije: Dne 27. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 41.000 kg rebrastih plošč iz železne pločevine in 9401 komadov žebeljev za iste; pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 51.045 kg rebraste pločevine; dne 29. septembra t. l. pa glede dobave lesenega materiala; dne 29. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave barv in firneža. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 23. septembra t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Savske divizij-

ske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave testenin, zdroba, riža in ješ-prenjeka; dne 24. septembra t. l. pa glede dobave fižola, krompirja, loja, olja, čebule, kisa, kave, čaja, sladkorja, maka, konzerviranih paradižnikov, zelja, suhega grozdja, moke, raznih dišav itd. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Karlovac se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 27. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja lesa se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 27. septembra t. l. pri Kr. direkciji šum v Vinkovcih. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Trzna poročila

TRG JAJEC.

Zadruga ze eksport jajec v St. Juriju ob j. ž. poroča: Vsled močno padle produkcije v vseh zadevnih deželah so se cene razvile nadalje navzor. **Tendence je zelo trdna.** Omembe vredno je, da koraka sedaj tudi Italija z Nemčijo in Švico vštric. **Povpraševanje** iz teh treh dežel in iz Čehoslovaške je zelo živahno. Kar se letos še ni zgodilo, je nastopilo sedaj, namreč, da so cene enake lanskim cenam analogne dobe. Nakupna cena je bila zvišana na Din 1-05.

Mariborsko sejsko poročilo. Prignanih je bilo 21 konjev, 12 bikov, 171 volov, 313 krav in 36 telet. Skupaj 553 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 9. septembra 1930, so bile sledeče za 1 kg: debeli voli 8-50—9 Din, poldebili voli 7-8-50, plemenski voli 4-50—6-50, biki za klanje 6-50—7-50, klavne krave debele 6-7-50, plemenske krave 5-5-50, krave za klobasarje 3-50—5, molzne krave 5-50—6-50, breje krave 5-50—6-50, mlada živina 7-50—9, teleta 11—12. — Prodanih je bilo 364 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 3 kom., v Italijo 12 komadov. — **Mesne cene:** Volovsko meso I. vrste za 1 kg 18—20 Din II. vrste 14—16, meso od bikov, krav telic 10—14, telečje meso I. vrste 24—35, II. vrste 16—20, svinjsko meso sveže 15—28.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE

ŠTRACE

JOURNALE

ŠOLSKE

ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE

KNJIZICE

RISALNE

BLOKE

I. T. D.

KASTELIC NI DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 9

PRITLIČJE LEVO

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA - GREGORCICEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele i. t. d.

LASTNA KNJIGOVEZNICA

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja LJUBLJANA

Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT

se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje in inseriranje

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVljena 1900

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

USTANOVljena 1900

Delniška glavnica:

Din 50.000.000.—

Podružnice:

Brezice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novisad, Novomesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb

Skupne rezerve tca.

Din 10.000.000.—

Se priporoča za vse bančne posle

Brzovjavni naslov:

BANKA

Brzovjavni naslov podružn.:

Ljubljanska banka

Telefonske številke:

2861, 2413, 2502, 2503